

Sygn. akt II UK 15/17

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z wniosku M.O.
przeciwko Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.
o prawo do świadczenia przedemerytalnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 30 listopada 2017 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 20 września 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.
na rzecz wnioskodawczyni 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem
zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 września 2016 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 4 lutego 2016 r. w sprawie M.O. o prawo do świadczenia przedemerytalnego.

Decyzją z dnia 29 października 2014 r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonej M.O. prawa do świadczenia przedemerytalnego, na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż w jego ocenie wobec podlegania przez M.O. ubezpieczeniu

społecznemu na podstawie umowy zlecenia bezpośrednio przed nabyciem prawa do zasiłku dla bezrobotnych, nie nabyła ona prawa do świadczenia przedemerytalnego, wobec niezachowania nieprzerwanego ciągu zdarzeń pomiędzy rozwiązaniem stosunku pracy, a nabyciem uprawnień do zasiłku.

Sąd Okręgowy w G. na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonej prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 11 września 2015 r. Wskazał, iż celem unormowań przedmiotowej ustawy jest zapewnienie wsparcia socjalnego osobom, które utraciły źródło utrzymania nie ze swojej winy, a z uwagi na wiek nie są w stanie skutecznie konkurować na rynku pracy - do dnia nabycia przez te osoby uprawnień emerytalnych. Zdaniem Sądu przepisy ustawy o świadczeniach przedemerytalnych nie stawiają wymogu zarejestrowania w urzędzie pracy bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy z przyczyn leżących po stronie zakładu pracy. Innymi słowy, żadna z norm nie posługuje się warunkiem pozostawania w stosunku pracy bezpośrednio przed nabyciem statusu osoby bezrobotnej. W tym zakresie Sąd Okręgowy podzielił stanowisko i argumentację Sądu Najwyższego przyjętą w wyroku z dnia 2 lipca 2013 r. (III UZP 2/13), zgodnie z którym „okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych, określony w art. 2 ust. 3 ustawy świadczeniach przedemerytalnych nie musi przypadać bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy z przyczyn wymienionych w art. 2 ust. 1 tej ustawy”.

Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Okręgowego. Wskazał, iż w myśl art. 2 ust. 3 ustawy, świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie wymienione w dalszej jego części (pkt 1-3) warunki. Zwrócił uwagę, że ustawodawca nie posłużył się żadnym zwrotem wskazującym na konieczność bezpośredniego następstwa ustania stosunku pracy i pobierania zasiłku dla bezrobotnych, dlatego sformułowany przez organ rentowy wymóg zachowania ciągłości zdarzeń uzasadniających przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego ma charakter kryterium pozaustawowego. W ocenie Sądu Apelacyjnego treść omawianego uregulowania jest jasna i nie wymaga sięgania do innych metod wykładni niż wykładnia językowa.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu prawa materialnego, a mianowicie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych poprzez jego błędną wykładnię polegającą na uznaniu, iż okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych (o którym mowa w art. 2 ust. 3 tej ustawy) nie musi przypadać bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy z przyczyn wymienionych w art. 2 ust. 1 tej ustawy - w sytuacji gdy przepis art. 2 ust. 1 w zw. z art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych zakłada konieczność zachowania kolejności czynności warunkujących nabycie prawa do świadczenia.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisu art. 2 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych budzącego poważne wątpliwości oraz wywołującego rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych, czego przykładem jest uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2013 r., III UZP 2/13 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2012 r., I UK 437/11, a także orzeczenia przywołane w treści uzasadnienia skargi kasacyjnej. Rozbieżność poglądów w tej kwestii nie została, zdaniem skarżącego, do tej pory rozstrzygnięta w jednoznaczny sposób, stąd też realna jest potrzeba zajęcia stanowiska w sprawie przez Sąd Najwyższy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do

identycznych lub podobnych stanów faktycznych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, LEX nr 1982406). Brak potrzeby wykładni przepisów prawnych jest przede wszystkim konsekwencją braku rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego bądź niewykazania przesłanek uzasadniających odejście od dotychczasowego orzecznictwa (M.P. Wójcik, [w:] Komentarz aktualizowany do Kodeksu postępowania cywilnego, red. J. Bodio, LEX 2016).

Skarżący wskazując na rozbieżności w orzecznictwie przywołał uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2013 r., III UZP 2/13 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2012 r., I UK 437/11. Zauważyć jednak należy, że w wyroku z dnia 5 kwietnia 2016 r., II UK 165/15 (LEX nr 2025781) Sąd Najwyższy wyraźnie wskazał, że występująca w orzecznictwie rozbieżność dotycząca wykładni art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych została usunięta właśnie w uchwale z dnia 2 lipca 2013 r., III UZP 2/13, w której przyjęto ostatecznie, że podjęcie aktywności zawodowej w czasie między rozwiązaniem stosunku pracy, a nabyciem prawa do zasiłku nie stanowi przeszkody do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego. Celem unormowań ustawy jest bowiem zapewnienie wsparcia socjalnego dla osób tracących źródło utrzymania z przyczyn od siebie niezależnych przed nabyciem uprawnień emerytalnych, które ze względu na wiek nie są w stanie skutecznie konkurować na rynku pracy. Taki cel ustawy został przedstawiony w uzasadnieniu projektu (Sejm IV kadencji, druk nr 2420). Sąd Najwyższy wyprowadził tezę, że wspieranie aktywności takich osób, a nie propagowanie biernej postawy, uzasadnia przyznanie świadczenia przedemerytalnego, gdy po aktywnym poszukiwaniu osoba w wieku przedemerytalnym, nie ma rzeczywistej możliwości znalezienia zatrudnienia.

W przywołanym powyżej wyroku z dnia 5 kwietnia 2016 r. Sąd Najwyższy wskazał ponadto, że należy doceniać inicjatywę osoby, która po utracie zatrudnienia w okolicznościach, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach emerytalnych, próbuje samodzielnie poszukiwać pracy i tylko w ostateczności korzysta z instrumentów aktywizacyjnych, o których mowa w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Z tych względów brak wskazania w ustawie bezpośredniego związku czasowego między rozwiązaniem stosunku

pracy, a okresem bezrobocia powinien być interpretowany jako celowo zastosowane rozwiązanie, umożliwiające rzeczywiste osiągnięcie zakładanych w efektów. Ustawodawca nie przewidział warunku bezpośredniego następstwa okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych po rozwiązaniu stosunku pracy, a skoro tak, to zdaniem Sądu Najwyższego można uznać, iż racjonalnie zmierzał do wyłączenia odmiennego potraktowania osób, które utraciły pracę z przyczyn leżących po stronie pracodawcy ze względu na chwilę zarejestrowania się jako bezrobotny lub podjęcia krótkoterminowego zatrudnienia przed zarejestrowaniem.

Nadto zauważyć należy, że nieprawidłowe jest odsyłanie w zakresie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej do ich rozwinięcia w uzasadnieniu skargi. W przedmiotowej sprawie chodzi o odesłanie do wskazanych w uzasadnieniu orzeczeń. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2016 r., I PK 59/16, LEX nr 2160130).

Nie znajdując podstaw do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 k.p.c. i art. 99 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

as